

index investiční gramotnosti

Výsledky prosinec 2022

3. sběr dat od spuštění indexu

Náš cíl

- Pozitivně přispívat ke **zlepšování** investiční gramotnosti v ČR.
- Nabídnout **nástroj** měření a sledování vývoje investiční gramotnosti v čase a srovnávání jednotlivých skupin populace.

Kdo za iniciativou stojí?

Projekt je realizován pod záštitou odborníků a odbornic ze světa financí a investic, kteří usilují o zvyšování investiční gramotnosti.

Lukáš Kovanda
Hlavní ekonom
Trinity bank

Dominik Stroukal
Hlavní ekonom
Roger

Jana Brodani
Výkonná ředitelka
AKAT

Radim Krejčí
Zakladatel
Portu

Jiří Kovařík
Mluvčí
BCPP

Petr Novotný
Šéfredaktor
Investiční web

Anna Kortusová
Analytička
Portu

Martin Luňáček
Managing director
Portu

Vojta Žižka
Investiční podcast

Popis indexu - připomenutí

- Index sleduje úroveň investiční gramotnosti v ČR.
- Odborným garantem projektu je investiční platforma **Portu**.
- Sestaven na základě **dotazníkového šetření**.
- Vychází ze zahraničních renomovaných průzkumů, akademických výzkumů i zkušeností Portu s investiční gramotností Čechů.
- Obsahově pokrývá důležité **oblasti investiční gramotnosti**:

Vliv inflace

Vztah výnos-riziko

Finanční matematika

Princip složeného úročení

Princip diverzifikace

Vliv měnových kurzů

- Výsledek indexu stanoven na základě předem dané **metodiky** ohodnocení odpovědí respondentů.

Relevance

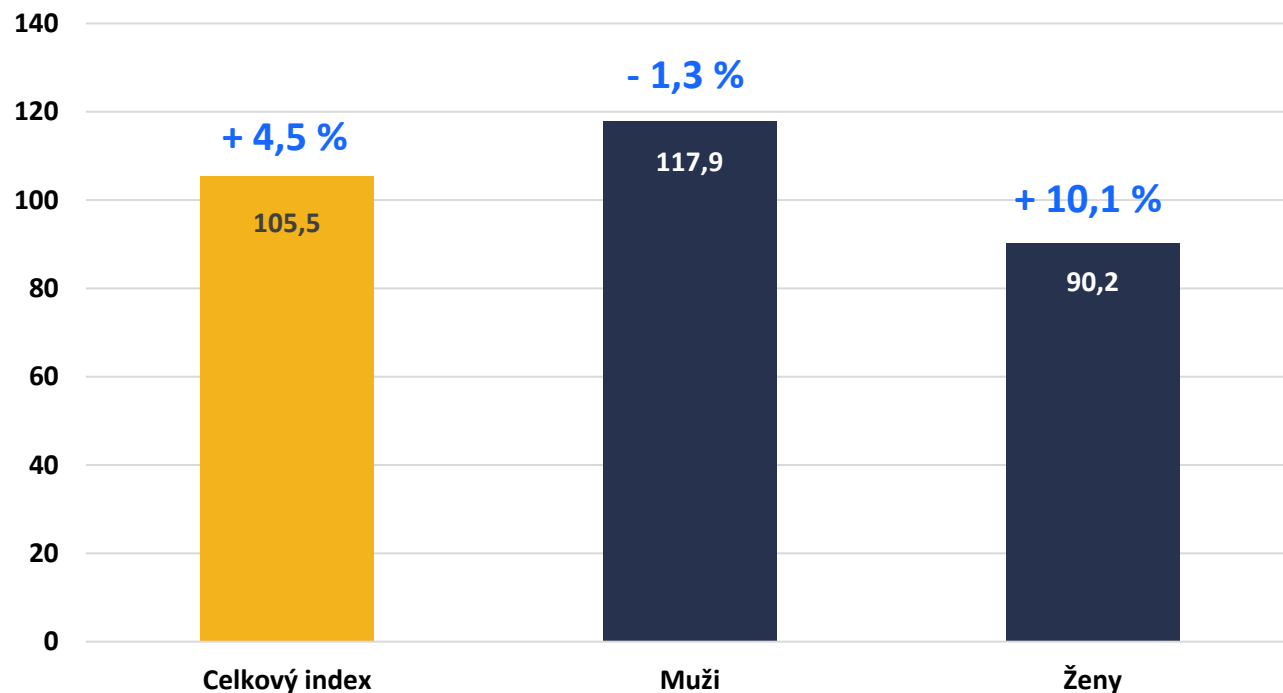

- 3. vlna šetření opět prováděna ve spolupráci s agenturou **IPSOS**.
- Otázky jsou testovány na **reprezentativním vzorku** české populace:
 - internetová populace 18–65 let
 - počet respondentů = 1 050
 - termín sběru dat: prosinec 2022
- jednalo se o jiné respondenty, než ty při 1. a 2. sběru dat
- Výchozí hodnota Indexu pro ČR byla při prvním měření v říjnu 2021 stanovena na **100 bodů**.
- Závazek ze strany Portu **minimálně 1x ročně** aktualizovat jeho stav.

Zjištěné výsledky – obecné

Investiční gramotnost v ČR znatelně roste, její index přidal za poslední půl rok 4,5 %

Index investiční gramotnosti podle pohlaví
(prosinec 2022)

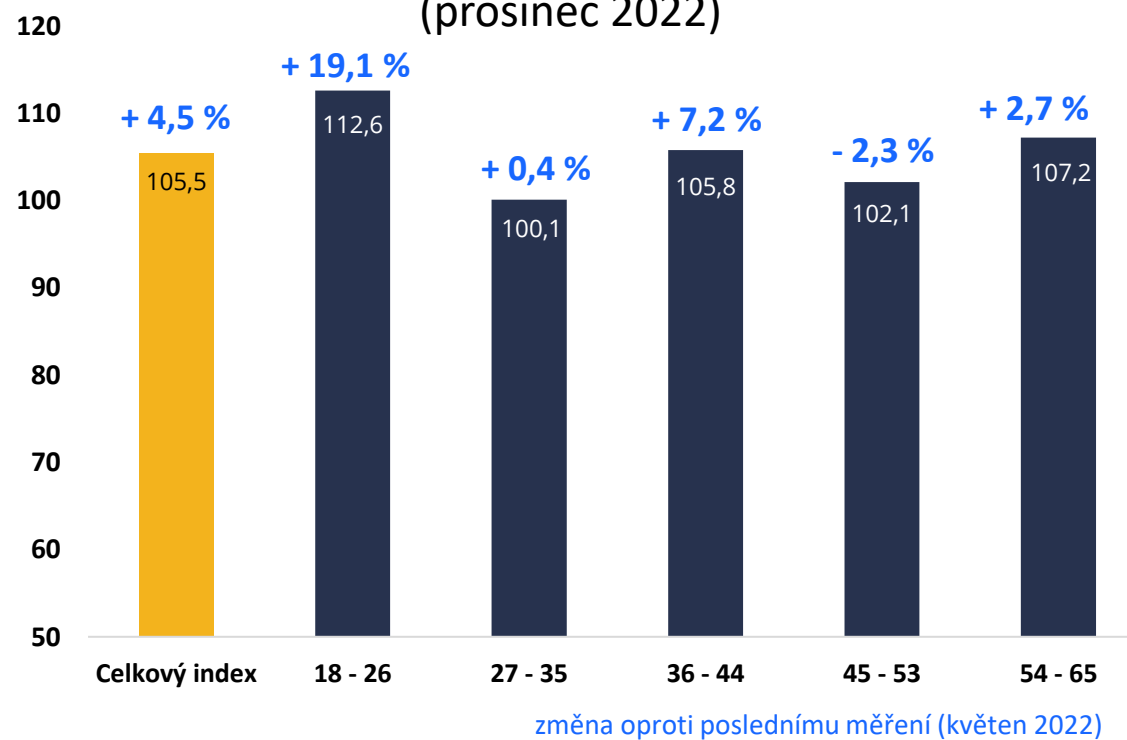
změna oproti poslednímu měření (květen 2022)

- **Muži mají** v investiční gramotnosti před ženami stále **náskok**, i když rozdíl se postupně snižuje (50% rozdíl v roce 2021 vs 30% rozdíl k poslednímu měření).
- **Znalosti žen se zlepšily už podruhé za sebou**, od prvního měření o více než 14 %.
- Lepší vědomosti ženy prokázaly napříč všemi otázkami.
- **U mužů zůstávají znalosti** přibližně na **stejné úrovni** (ve srovnání s oběma předchozími měřeními).

Nejvíce se zlepšují mladí, z posledního místa poskočili na první

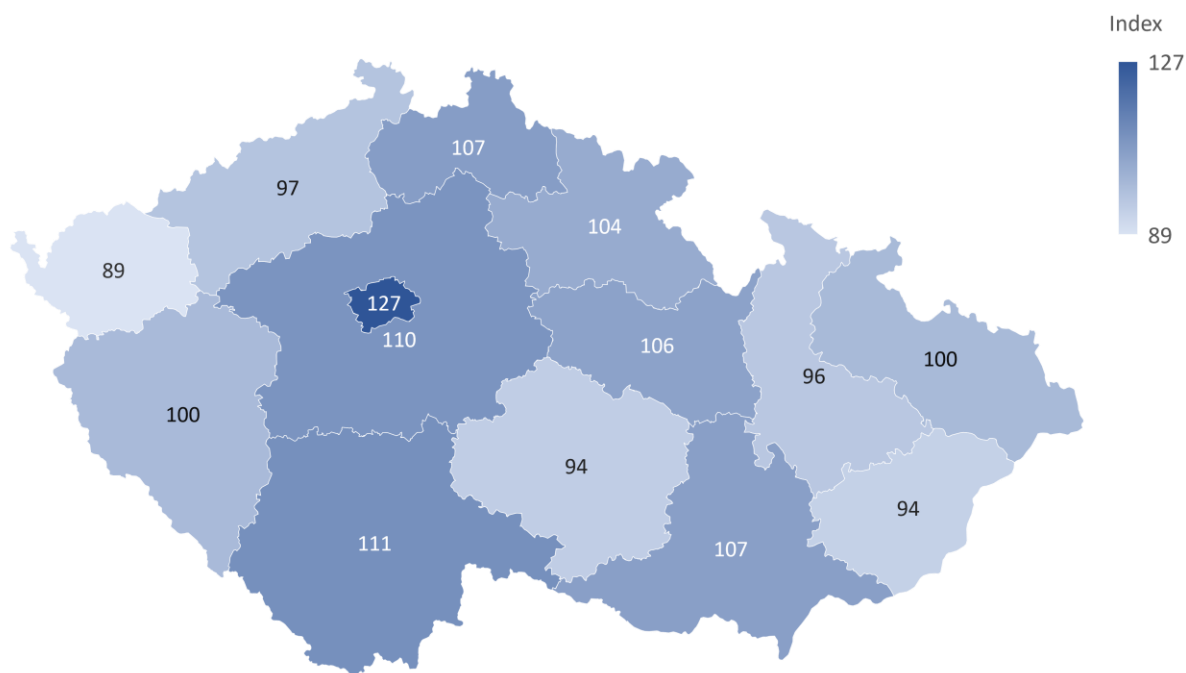
- **V investiční gramotnosti se nejvíce zlepšují mladí lidé a čtyřicátníci.** Ke vzdělávání je tlačí vysoká inflace a úrokové sazby. Osobní finance a investování je pro ně stále větší téma.
 - Přispívá k tomu mediální pokrytí tématu i stále četnější nezávislé podcasty a videoobsah.
- **Mladí si také odnáší zkušenosti z poklesů na akciových trzích.** I díky propadům vlastních investic si častěji než dříve uvědomují, že **minulé výnosy nejsou zárukou výnosů budoucích.**
 - Lépe rozumí i vztahu výnos-riziko a pojmu diverzifikace rizika.
- **Nejmladší skupina také výrazně lépe chápe pojem inflace** a jejímu vlivu na úspory.

Investiční gramotnost podle věku
(prosinec 2022)

Nejvyšší příčku v indexu drží Pražané

Index investiční gramotnosti podle kraje

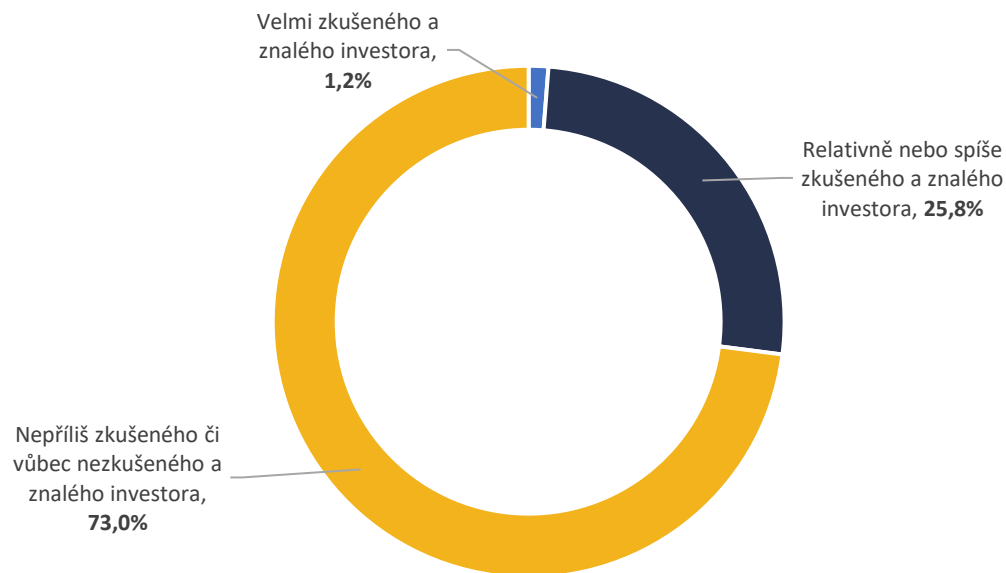

Powered by Bing
© GeoNames, Microsoft, TomTom

- Potvrzují se výsledky z předchozích měření: **nejlepší investiční gramotnost je v Praze, na špičce se drží také Středočeský kraj.**
- Vzhledem k tomu, že v Praze a okolí je větší koncentrace lidí s vyšším vzděláním a vyššími příjmy, potvrzuje se, že právě tyto skupiny mají investiční gramotnost vyšší.
- **Nejslabším regionem zůstává Karlovarský kraj, i v této oblasti však došlo ke zlepšení.**

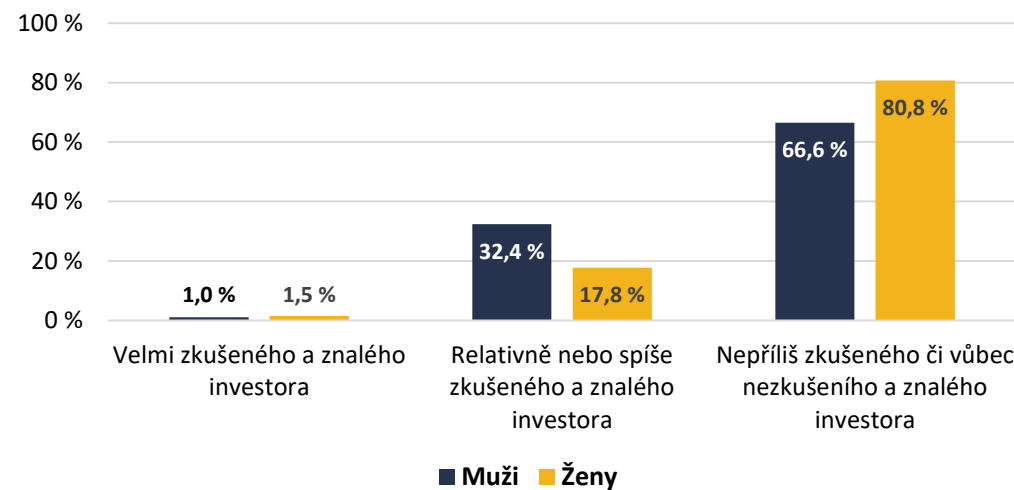
V investicích si však stále příliš nevěříme, dokonce o něco méně než posledně

Za jak zkušené se lidé v investování považují

- Oproti minulému měření se **méně lidí považuje za velmi zkušené a znalé v investování**, sebevědomí pokleslo všem věkovým kategoriím.
- Nejvíce si věří mladí: osmina se považuje za velmi nebo relativně hodně zkušené a znalé investory.
- **Za zcela nezkušené se stále považuje asi třetina Čechů.**

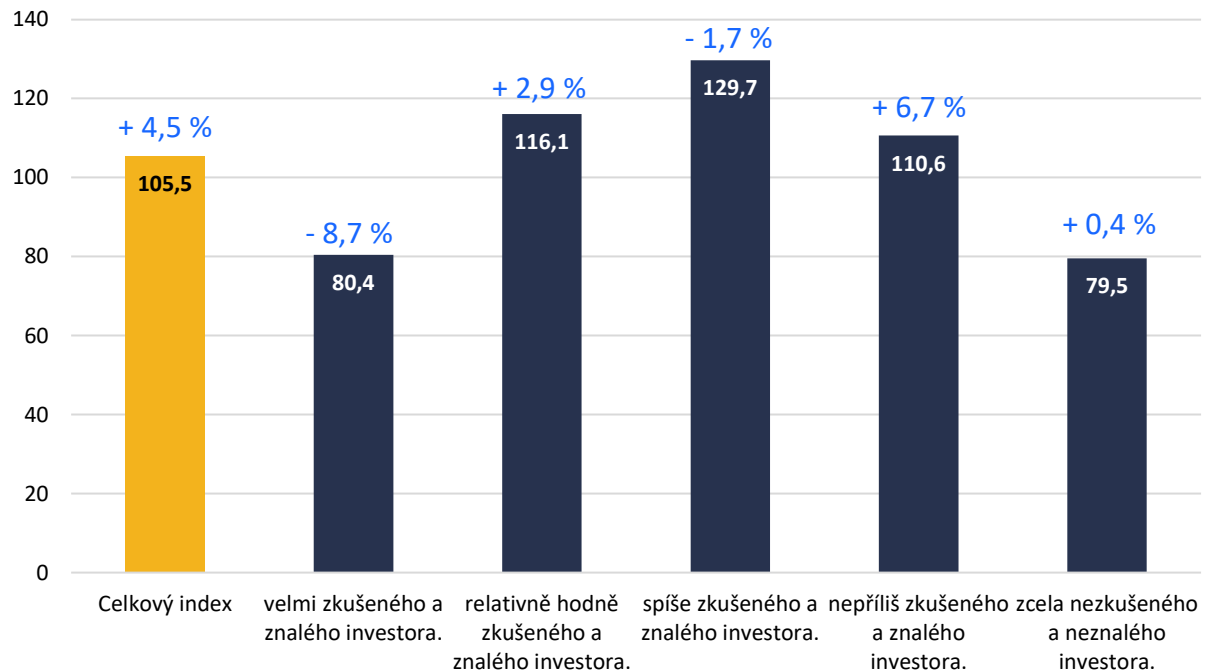
Ženy si v investování věří méně než muži

- **Sebevědomí mužů v investování klesá:** oproti poslednímu měření se jich více považuje za spíše zkušené než velmi či relativně hodně zkušené investory.
- I když se za zcela nezkušené či neznalé se považuje o 5 % žen méně než při posledním měření, celkově si ženy v investování dále nevěří, a to ani navzdory výrazně se zlepšujícím znalostem.

Stále platí: sebevědomí neodpovídá znalostem Zkušení se podceňují, nezkušení přeceňují

Index investiční gramotnosti podle sebehodnocení
(„Považuji se za“), prosinec 2022

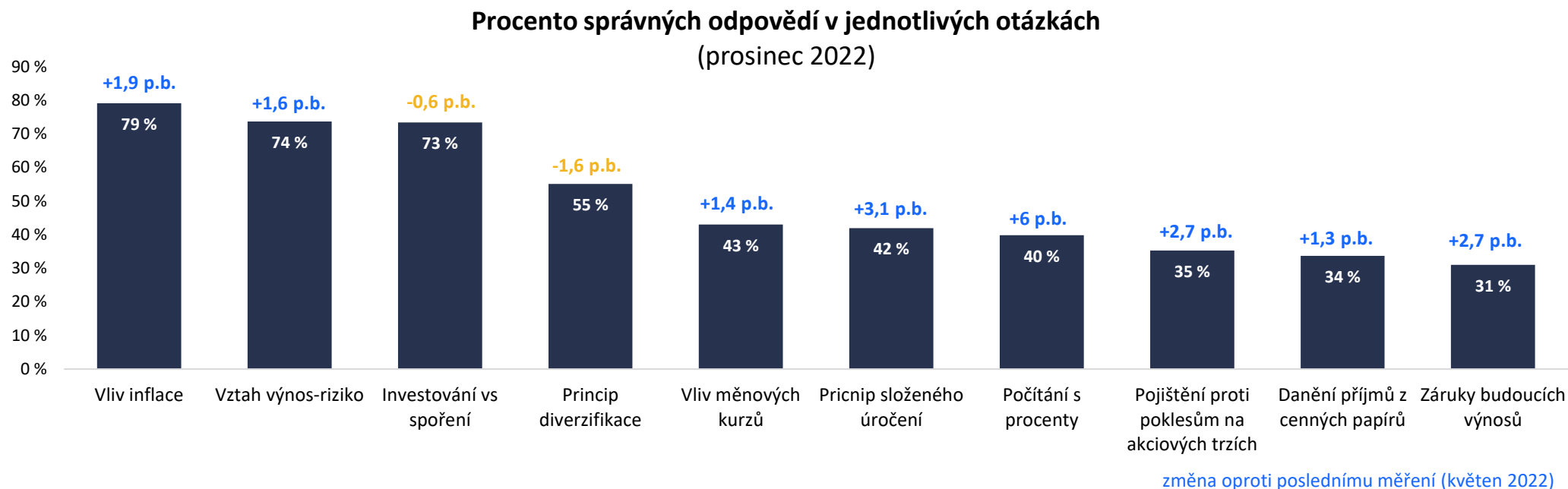
změna oproti poslednímu měření (květen 2022)

Potvrzují se zjištění z předchozích šetření:

- Téměř polovina lidí (44 %) se považuje za **nepříliš zkušené a znalé, v investiční gramotnosti jsou však nadprůměrní.**
- Za **velmi zkušené a znalé investory**, se považuje 1,2 % lidí. Jejich sebevědomí ale vůbec neodpovídá jejich znalostem – **se svými vědomostmi se umísťují až na předposledním místě** – a vedou si téměř stejně jako ti, kteří se označují za zcela nezkušené.

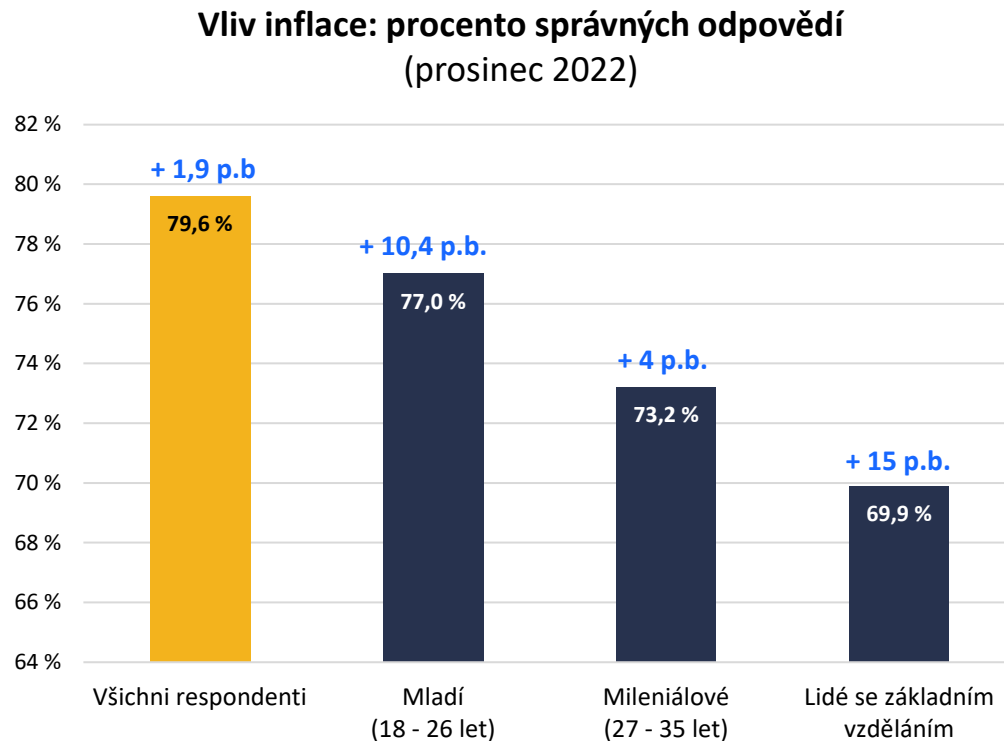
Zjištěné výsledky – dílčí

Detailnější otázky ohledně investic dělají lidem stále problémy

- Zhruba $\frac{3}{4}$ obyvatel Česka chápe správně pojem inflace, rozdíl mezi investováním a spořením a to, že k větším výnosům se váže také větší riziko.
- **Detailnější otázky ohledně investování však dělají lidem problémy:** v Česku lidé zhodnocují prostředky zejména na spořicíh účtech, k dlouhodobému investování se kloní pouze menšina → tomu odpovídají nedostatečné vědomosti v oblastech jako je záruka budoucích výnosů či pojištění proti případným poklesům na trzích.

Význam inflace chápou lépe už také mladí a lidé s nižším vzděláním

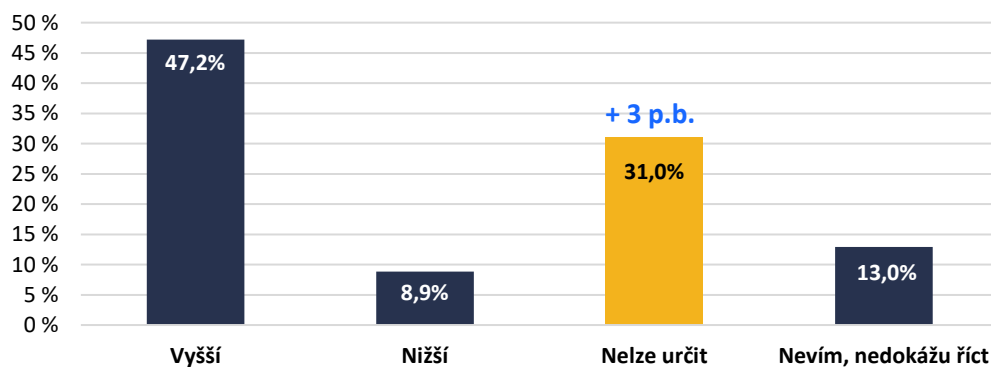

změna oproti poslednímu měření (květen 2022)

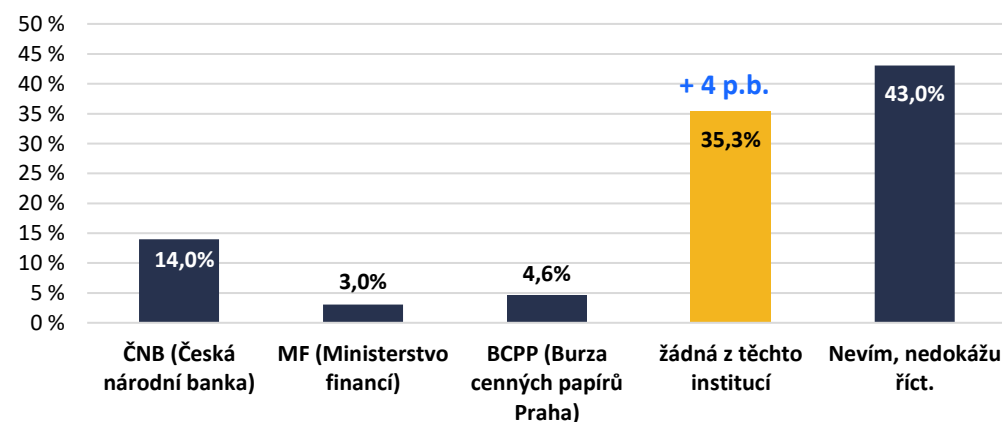
- Lidé se v chápání inflace opět mírně zlepšili, nárůst cen totiž všichni sami pocítují: **8 z 10 lidí zmiňuje výrazný nárůst cen jako riziko ovlivňující jejich osobní finance.**
- **Největší posun udělali mladší lidé a lidé se základním vzděláním:** dopad růstu cen na úspory si tak uvědomují i lidé, kteří toto téma dříve tolik neřešili.

Lidé v Česku stále málo investují, jen třetina správně chápe riziko s investováním spojené

Představte si, že máte k dispozici následující informace ohledně penzijního fondu a o jeho historickém výnosu – 2018: 2 %, 2019: 4 %, 2020: 6 %. Na základě těchto informací lze říct, že výnos v roce 2021 bude oproti roku 2020:

Dokázal/a byste říct, která z následujících organizací Vám zaručuje pojištění proti poklesu na akciovém trhu?

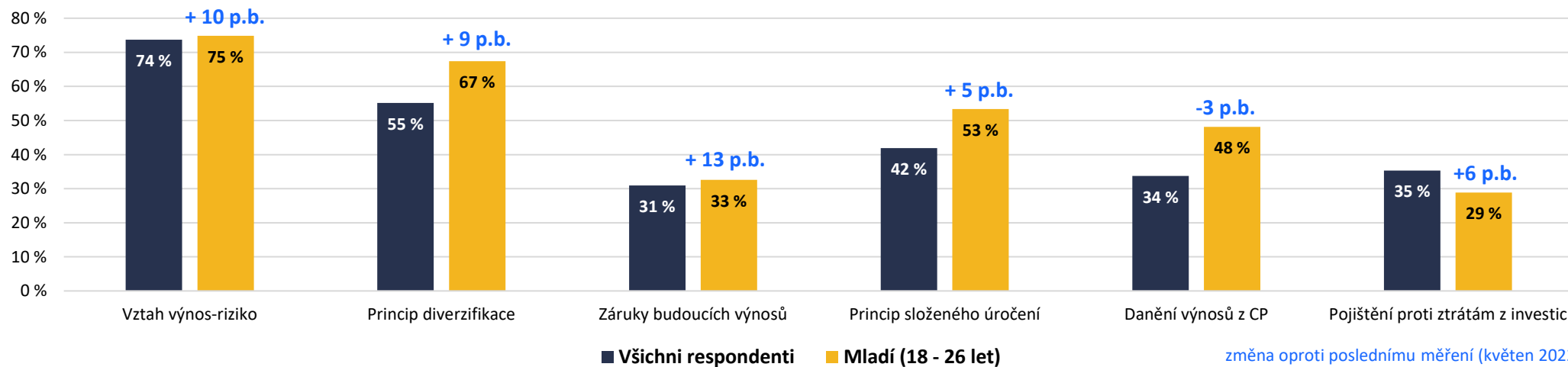

změna oproti poslednímu měření (květen 2022)

- Navzdory inflaci a potřebě peníze efektivně zhodnocovat stále málo lidí využívá investičních produktů, s tím souvisí nízké vědomosti s nimi spojené.
- Pouze 3 z 10 Čechů jsou si vědomi toho, že minulé výnosy nejsou relevantní pro určení výnosů budoucích a že proti poklesům na akciových trzích se nelze pojistit.
- Muži mají v těchto tématech před ženami výrazný náskok, pravděpodobně je to dáno jejich větším zájmem o téma akciových trhů.
- Výraznější zlepšení u mladých, odpovídá to šíření trendu investování u této generace.

Mladí jsou nadprůměrní téměř ve všech otázkách

Procento správných odpovědí u vybraných otázek, všichni respondenti vs mladí

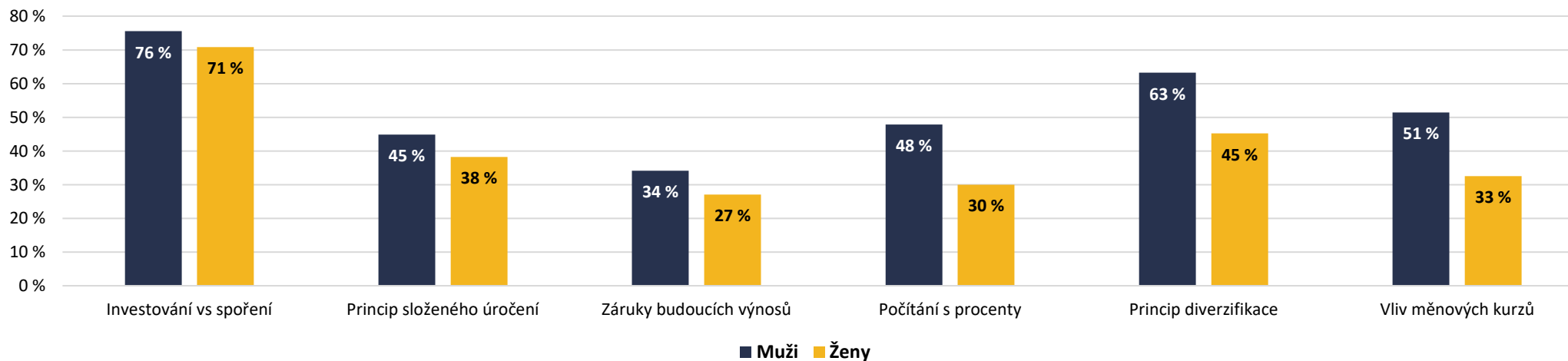

- Nejmladší generace v měření investiční gramotnosti excelovala a prokázala nadprůměrné vědomosti téměř ve všech otázkách.
- Oproti poslednímu měření se znalosti mladých výrazně zlepšily, důvodem je zřejmě nutnost lépe řešit osobní finance i zkušenost z těžkého investičního roku.

Ženy postupně odmazávají ztrátu, kterou mají za muži

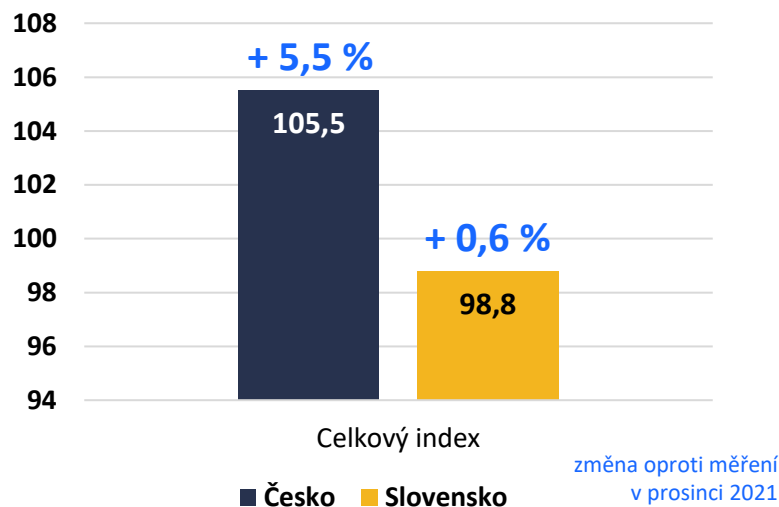
- Rozdíl mezi správnými odpověďmi mužů a žen se postupně snižuje, ženy dokázaly stáhnout ztráty u všech odpovědí.
- Největší problémy ženám dělají otázky diverzifikace, pojištění proti ztrátám z investic, vliv měnových kurzů nebo danění cenných papírů.
- Naopak se ženy téměř vyrovnají mužům, když přijde na téma jako je spoření vs investování, záruky budoucích výnosů či složené úročení.

Procento správných odpovědí dle pohlaví ve vybraných oblastech:

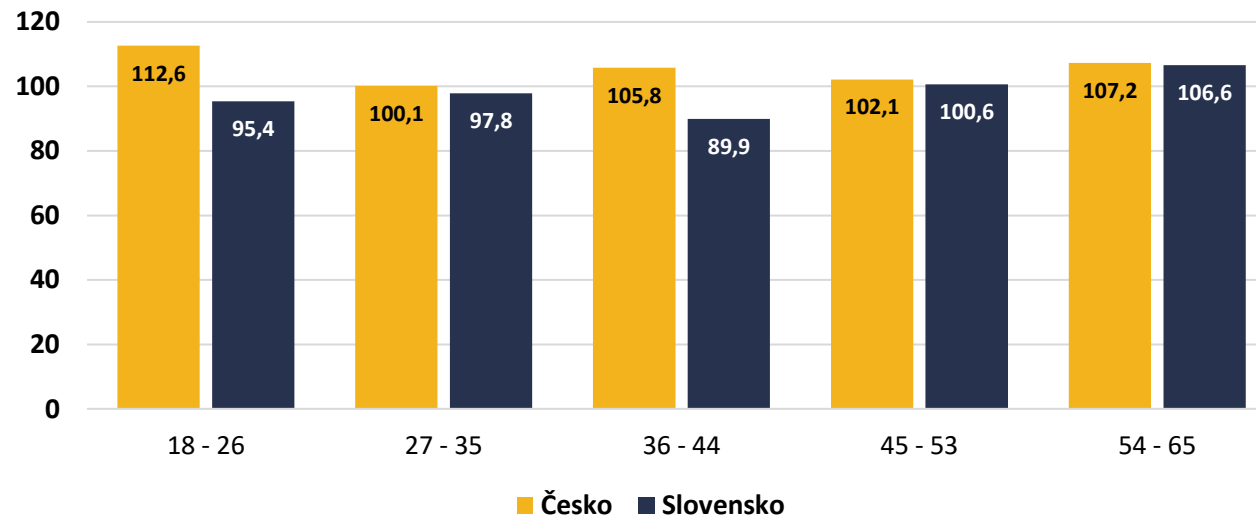

Češi se v investiční gramotnosti posunuli více než Slováci, vynikají hlavně mladí Češi

Index investiční gramotnosti, CZ vs SK
(prosinec 2022)

Index investiční gramotnosti podle věku, CZ vs SK
(prosinec 2022)

- Za poslední rok se náskok Čechů před Slováky ještě zvýšil, oproti Slovensku jsme se výrazně posunuli.
- Největší rozdíl v investiční gramotnosti je hlavně u mladých do 26 let, ale také u skupiny ve věku 36 – 44 let.

Slováci často nerozumí vlivu měnových kurzů, Češi častěji mylně spoléhají na minulé výnosy

- Češi si vedli lépe v 7 z celkem 10 otázek.
- Slováci nejvíce ztrácí kvůli špatnému pochopení vlivu měnových kurzů. To může být dáno tím, že Češi stále využívají korunu a jsou tak při cestách do zahraničí častěji vystaveni setkání s jinou měnou.
- Češi naopak častěji nechápou princip složeného úročení, a že minulé výnosy nejsou zárukou výnosů budoucích.

Procento správných odpovědí v jednotlivých otázkách, CZ vs SK

